

Sygn. akt VIII U 335/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st.sekr.sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy T. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania T. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 5 lutego 2013 r. nr (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje T. M. prawo do świadczenia przedemerytalnego poczynając od dnia 11 stycznia 2013r.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 05 lutego 2013 r. odmówił ubezpieczonej T. M. prawa do świadczenia przedemerytalnego podnosząc, że wnioskodawczyni nie wykazała 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Pozwany nie uwzględnił do stażu pracy wnioskodawczyni okresu pracy w gospodarstwie rolnym szwagra W. M. w R. od 01.10.1981 r. do 31.12.1982 r., wskazując iż w spornym okresie ubezpieczona zameldowana była w miejscowości S., a ponadto wychowywała 3 letnie dziecko, w związku z czym mogła świadczyć jedynie zwyczajową pomoc przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji domagając się uwzględnienia do stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym szwagra. Skarżąca wskazała, że w okresie pracy w gospodarstwie rolnym prowadziła wspólne gospodarstwo domowe z mężem, szwagrem i teściową, która pomagała jej w opiece na dzieckiem. Podała, iż szwagier, choć nie uchylał się od pracy w polu, nie był w stanie ogarnąć wszystkich obowiązków. Utrzymanie gospodarstwa wymagało zaś pracy kilku osób.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione z zaskarżonej decyzji. Z ostrożności procesowej podał iż w świadectwie pracy z dnia 02.07.2012 r. pracodawca nie podał przyczyny likwidacji stanowiska pracy ubezpieczonej.

W piśmie z dnia 24 kwietnia 2013 r. P.H.U (...) wskazało, iż likwidacja stanowiska pracy T. M. miała przyczyny czysto ekonomiczne.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona T. M. urodzona dnia (...) w dniu 10 stycznia 2010 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o świadczenie przedemerytalne. Na dzień złożenia wniosku wykazała 29 lat, 6 miesięcy i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych (dowód: wniosek k. 1-4 akt ZUS, raport ustalenia uprawnień k. 49 akt ZUS).

W okresie od dnia 01 stycznia 1997 r. do 03 stycznia 1999 r. (1/2 etatu) oraz od 04 stycznia 1999r. do dnia 30 czerwca 2012 r. (cały etat) ubezpieczona zatrudniona była w PHU (...). Stosunek pracy ustał na skutek wypowiedzenia przez pracodawcę na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 marca 2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (dowód: świadectwo pracy k. 19-21 akt ZUS).

T. M. od dnia 02 lipca 2012 r. do chwili obecnej zarejestrowana jest w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. z prawem do zasiłku dla bezrobotnych od dnia 10 lipca 2012 r. Okres 6 miesięcznego pobierania zasiłku dla bezrobotnych upłynął w dniu 10 stycznia 2013r. Dalszą wypłatę wstrzymano. W okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych ubezpieczona nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych (dowód: zaświadczenie PUP– k. 22 akt ZUS).

Decyzją z dnia 05 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawczyni prawa do świadczenia przedemerytalnego nie uznając do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym szwagra W. M. w K. od 01.10.1981 r. do 31.12.1982 r. (dowód: decyzja z dnia 05.02.2013 r. – k. 50 akt ZUS).

Ubezpieczona T. M. od dnia 23 listopada 1978 r. do chwili obecnej zameldowana jest na pobyt stały w miejscowości S.. Ubezpieczona w spornym okresie od 01.10.1981 r. do 31.12.1982 r. faktycznie zamieszkiwała wspólnie ze swoim mężem, córką, szwagrem W. M. oraz teściową w miejscowości R.. Zameldowana zaś była, wraz z mężem, w S., gdzie budowany był systemem gospodarczym ich przyszły dom. Konieczność zameldowania w niewykończonym domu wynikała z potrzeby otrzymania przydziału węgla na ogrzewanie nowo wybudowanych murów, co nie byłoby możliwe, gdyby obiekt ten nie był zamieszkiwany (dowód: potwierdzenie zameldowania k. 18 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni k. 31).

W spornym okresie ubezpieczona wspólnie ze szwagrem prowadziła gospodarstwo rolne o powierzchni ok. 14 ha. Mąż wnioskodawczyni pracował zawodowo, ale pomagał im po godzinach pracy. Gospodarstwo nie było w pełni zmechanizowane – nie było traktora, a jedynie maszyny do przewracania siana, brony, plugi, 4 konie. N gospodarstwie uprawiano ziemniaki, brukiew, zboża, warzywniak, łąki. Hodowano dużo bydła – 15 krów, 20 świń, drób. Podczas żniw wnioskodawczyni pracowała w polu od rana do wieczora. Zimą zajmowała się młócką, obrządkiem zwierząt. Rodzina nie zatrudniała dodatkowych ludzi do pracy. Czasami pomagały im sąsiadka Z. P. i S. S.. Dzieckiem wnioskodawczyni zajmowała się teściowa lub jej matka. Wnioskodawczyni w zamian za prace w gospodarstwie rolnym otrzymywała z mężem mieszkanie i jedzenie, nie otrzymywała żadnych pieniędzy (dowód: zeznania wnioskodawczyni – k. 24-26 akt sprawy, zeznania świadka Z. P. - 25 akt sprawy, zeznania świadka S. S. - 25 akt sprawy, zeznania świadka W. M. – k.31-32 akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd oparł się na dokumentach zawartych w aktach pozwanego, ponadto na zeznaniach świadków wskazanych przez wnioskodawczynię Z. P., S. S. i W. M. oraz zeznaniach samej ubezpieczonej. Sąd orzekający dokonując analizy i oceny zeznań świadków i strony postępowania uznał je za wiarygodne. Zeznania te wzajemnie się uzupełniają i korelują z treścią dokumentów zawartych w aktach pozwanego. Świadkowie znali specyfikę pracy w gospodarstwie rolnym w R., zakres powierzonych jej czynności oraz sposób i miejsce ich wykonywania.

Odwołanie ubezpieczonej T. M. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, poz. 1252 ze zm.) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która:

1) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta oraz 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

2) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001), zwanej dalej "ustawą o promocji zatrudnienia", w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub

3) do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej "ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych", i za ten okres opłaciła składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta i 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

4) zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustало prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

5) do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub

6) do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

W myśl ust. 2 za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.)

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6 – miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Kwestią niesporną jest, że ubezpieczona spełnia przesłanki wymienione w przepisie art. 2 ust. 3 w/w ustawy, spełnia warunek zatrudnienia u danego pracodawcy przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy oraz, jak zostało wykazane rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia.

(...) sprawy sprowadzało się natomiast do ustalenia, czy została zachowana przesłanka z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, mianowicie czy posiada ona okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet.

Wnioskodawczyni na dzień złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne wykazała ogółem 29 lat, 6 miesięcy i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy wnioskodawczyni okresu pracy w gospodarstwie rolnym szwagra W. M. w R. od 01.10.1981 r. do 31.12.1982 r., wskazując iż w spornym okresie ubezpieczona zameldowana była w miejscowości S., a ponadto wychowywała 3 letnie dziecko, w związku z czym mogła świadczyć jedynie zwyczajową pomoc przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

Odnosząc się zatem do spornego okresu niniejszego postępowania wskazać należy, że stanowisko ubezpieczonej okazało się uzasadnione, a który to okres – po jego uwzględnieniu – stanowi wystarczające uzupełnienie brakującego stażu pracy do nabycia prawa do dochodzonego świadczenia.

Wskazać należy, iż zgromadzona w toku niniejszego postępowania dokumentacja uzupełniona o zeznania wnioskodawczyni i świadków w sposób wystarczający potwierdziła istotne okoliczności do udowodnienia wykonywania pracy w ww. spornym okresie na gospodarstwie rolnym szwagra ubezpieczonej. Podkreślić należy, iż dowody zgromadzone w sprawie, takie jak zeznania ubezpieczonej i świadków stanowią wiarygodny materiał dowodowy na okoliczność wykonywania przez odwołującą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracy na gospodarstwie rolnym szwagra W. M. w ww. okresie.

Jak już wskazano powyżej, ustawodawca w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych odwołuje się do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) w zakresie okresów uprawniających do emerytury.

Stosownie do treści art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5 – 7 tej samej ustawy, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przepis ten pozwala na uwzględnienie nie tylko okresów ubezpieczenia społecznego rolników i domowników, ale także okresów prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim domowników przypadających w czasie, gdy ubezpieczenie to nie funkcjonowało. Wprawdzie przepis ten nie zawiera czasowych ani innych wymagań dotyczących świadczenia takiej pracy, ale nie przesądza to o dopuszczalności dowolnego uwzględniania każdego okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim dzieci rolników. Dotyczy to wyłącznie sytuacji prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim na zasadach, na jakich zostało ono później objęte ubezpieczeniem społecznym rolników. Zasadnicze znaczenie ma więc definicja gospodarstwa rolnego i osoby wykonującej pracę w gospodarstwie rolnym, znajdująca się w przepisach dotyczących ubezpieczenia społecznego rolników. Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998r., Nr 7, poz. 25 z późn. zm.) za domownika uważa się osobę zamieszkujejącą z rolnikiem lub w bliskim jego sąsiedztwie wykonującą stałą pracę w gospodarstwie rolnym, przy czym za stałą pracę uważa się wykonywanie pracy w rozmiarze koniecznym przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego oraz pozostawanie w gotowości do świadczenia normalnych obowiązków rolniczych.

Zważyć należy, iż w spornym okresie szwagier ubezpieczonej, posiadał gospodarstwo rolne o pow. ok 14 ha, na którym uprawiano ziemniaki, brukiew, zboża, warzywniak, łąki, a także hodowano bydło, trzodę chlewną, drób. Sąd ustalił, że to ubezpieczona wraz ze szwagrem, w spornym okresie faktycznie prowadziła gospodarstwo rolne i wykonywała wszystkie czynności z tym związane, albowiem szwagier nie był zdolny do samodzielnego wykonywania wszystkich prac polowych, czy też prac przy obrządku zwierząt, co potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie. Ubezpieczonej i szwagrowi, pomagała w tym teściowa i mąż ubezpieczonej. Zaznaczyć również należy, że praca w gospodarstwie wymagała bardzo dużego nakładu pracy, albowiem nie było ono w pełni zmechanizowane. W ocenie Sądu, organ rentowy w żaden sposób nie wykazał zasadności przyjętego przez siebie stanowiska, iż czynności wykonywane przez ubezpieczoną stanowiły tylko świadczenie pomocy rodzinie, której nie można utożsamiać z wykonywaniem pracy w gospodarstwie rolnym.

W świetle powyższych ustaleń, na podstawie cytowanych wyżej przepisów, uznać należało, że ubezpieczona spełnia warunki do przyznania jej prawa do świadczenia przedemerytalnego i dlatego Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO H. Witkowska – Zalewska

ZARZĄDZENIE:

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem i aktami rentowymi doręczyć pełnomocnikowi ZUS,
3. przedłożyć z wpływem lub za 21 dni.

SSA w SO H. Witkowska – Zalewska